

POSTANOWIENIE

Dnia 4 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

w sprawie **M. K.**, córki M.; **M. K.1**, córki W.; **A. K.**, oskarżonych o czyny z art. 190a § 1 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 4 października 2023 r.,
wniosku Sądu Rejonowego w Dębicy,
zawartego w postanowieniu z dnia 11 września 2023 r., sygn. II K 258/23,
o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,
na podstawie art. 37 k.p.k.

postanowił

**uwzględnić wniosek i sprawę przekazać do rozpoznania
Sądowi Rejonowemu w Tarnowie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 11 września 2023 r., sygn. II K 258/23, Sąd Rejonowy w Dębicy wystąpił w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie przedmiotowej sprawy innemu Sądowi równorzędnemu. Sąd Rejonowy wskazał, że w sprawie występują realnie okoliczności, które mogą zasadnie stwarzać przekonanie o braku warunków do jej obiektywnego rozpoznania przez Sąd właściwy miejscowo. Odwołał się do szeregu okoliczności, które oceniane sumarycznie, powinny jego zdaniem doprowadzić do przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 37 k.p.k. Powołał się konkretnie na: fakt wielokrotnego kwestionowania przez oskarżonych w toku dotychczasowego procesu bezstronności sędziów Sądu Rejonowego w Dębicy; medialny charakter sprawy, w tym przywoływaną przez oskarżonych wypowiedź

jednego z sędziów tego Sądu, pełniącego funkcję wiceprezesa sądu, o tym, że „sędziowie Sądu Rejonowego w Dębicy współczują pokrzywdzonej”, to jest oskarżycielce posiłkowej B. W.; fakt zainicjowania przez jedną z oskarżonych postępowania karnego i dyscyplinarnego przeciwko jednemu z sędziów Sądu Rejonowego w Dębicy i zarzucanie mu przekroczenia uprawnień w związku z prowadzeniem innych spraw z jej udziałem, jak i pozostałych oskarżonych oraz pokrzywdzonej; fakt wyłączenia jednego z sędziów z uwagi na to, że jej mąż sprawował funkcję obrońcy oskarżonej M. K., córki W., skutkujące wyłączeniem tej sędzi z mocy prawa od prowadzenia niniejszej sprawy; oświadczenie innej sędzi, która wskazała, iż bliski członek jej rodziny jest pacjentem M. K., córki W.; fakt, iż Sąd Rejonowy w Dębicy nie należy do dużych jednostek, a sędziowie w nim orzekający „tworzą niewielką społeczność”, co sprawia, iż wskazane dotychczas okoliczności „mogą w zewnętrznym odbiorze realnie powodować twierdzenia o braku zaistnienia warunków do bezstronnego rozpoznania przedmiotowej sprawy”. Sąd Rejonowy podkreślił ponadto, że przedmiotowa sprawa jest jedną z wielu toczących się z udziałem oskarżonych i pokrzywdzonej. Od rozpoznania niniejszej sprawy wyłączonych zostało 6 sędziów orzekających w tym Sądzie, w tym wszyscy orzekający w Wydziale Karnym i Sekcji Wykonywania Orzeczeń Sądowych. Dodatkowo jeden z sędziów jest na długotrwałym zwolnieniu chorobowym, a kolejny orzeka w warunkach uprawniających do przejścia w stan spoczynku. W konsekwencji przedmiotowa sprawa może być rozpoznana wyłącznie przez czterech sędziów orzekających na co dzień w Wydziale I Cywilnym i jednego sędziego orzekającego w Wydziale III Rodzinnym i Nieletnich. Sąd Rejonowy zwrócił również uwagę, że w analogicznej sprawie, toczącej się pomiędzy tymi samymi stronami, Sąd Najwyższy uwzględnił wniosek w trybie art. 37 k.p.k. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2022 r., III KO 19/22).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek zasługuje na uwzględnienie.

Jak słusznie podkreśla się w orzecznictwie, zewnętrzny wizerunek funkcjonowania sądów wymaga, aby unikać wszelkich sytuacji mogących stwarzać zagrożenie formułowania racjonalnych opinii, że nie tylko względy merytoryczne decydują o sposobie rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 24 maja 2013 r., II KO 23/13; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2018 r., III KO 41/18). Toteż należy uwzględnić wniosek złożony w trybie art. 37 k.p.k., jeżeli zachodzą uzasadnione podejrzenia, że postronny, ale i obiektywny obserwator określonego postępowania sądowego mógłby powziąć wątpliwości co do rozpoznania sprawy w sposób obiektywny i bezstronny w sądzie właściwym miejscowo (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2021 r., IV KO 33/21).

Do wniosku o możliwości powzięcia tego typu wątpliwości, o których mowa powyżej, przez postronnego obserwatora, prowadzi suma okoliczności przedstawionych w uzasadnieniu postanowienia zawierającego wniosek w trybie art. 37 k.p.k. Trafne jest stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w analogicznej sprawie, toczącej się pomiędzy tymi samymi stronami, w ramach której uzasadniając wystąpienie w trybie art. 37 k.p.k. powołano w zasadzie tożsame okoliczności, że wobec ich charakteru i kumulacji, mogą one rodzić (tak u samych uczestników postępowania, jak i w opinii publicznej) przekonanie, iż Sąd Rejonowy w Dębicy nie może rozpoznać sprawy w sposób całkowicie bezstronny, wolny od uprzedzeń, czy nacisków (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2022 r., III KO 19/22).

Niektóre z argumentów przedstawionych przez Sąd Rejonowy w Dębicy na poparcie tezy o potrzebie przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu były w przeszłości samodzielnymi podstawami uwzględnienia wniosku w trybie art. 37 k.p.k. Sąd Najwyższy wskazywał bowiem, że w sytuacji gdy wyłączono od rozpoznania sprawy większość sędziów danego sądu, dla dobra wymiaru sprawiedliwości, rozumianego jako postulat kształtowania społecznego poczucia o bezstronnym i wolnym od wszelkich wpływów orzekaniu, sprawa powinna zostać rozpoznana przez inny, rzeczowo właściwy sąd (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2005 r., II KO 17/05). Zwłaszcza gdy, tak jak w tej sprawie, nie ma już możliwości, aby sprawę karną rozpoznał sędzia orzekający na co dzień w Wydziale Karnym, a jest to możliwe jedynie z udziałem sędziego orzekającego w sprawach cywilnych lub rodzinnych.

Wskazując Sąd mający rozpoznać sprawę po przekazaniu, Sąd Najwyższy doszedł do wniosku, że nie ma przeszkody w postaci zagrożenia dla dobra wymiaru

sprawiedliwości, aby niniejsza sprawa została rozpoznana przez Sąd Rejonowy w Tarnowie.

Z uwagi na powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[SOP]

[ms]